

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

міжнародної асоціації маячних служб МАМС; особливості техніки безпеки та охорони праці.

Реалізація компетентнісного підходу в процесі професійної підготовки майбутніх судноводіїв передбачає, насамперед, розвиток умінь використовувати інформацію, проектувати свою діяльність, виявляти творчий підхід до застосування набутих знань. При цьому компетентність відображає знання, вміння, ставлення, поведінкові моделі особистості. Важливим є формування в майбутніх судноводіїв системи теоретичних знань достатньо високого рівня узагальнення, що забезпечує їх використання та широке перенесення у відповідні професійні ситуації.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. Компетентнісний підхід : рефлексивний аналіз застосування / Н. Бібік // Основна школа. – 2005. – Вип. 3 – 4.
2. Вербицкий А. А. Личностный и компетентностный подходы в образование : проблемы интеграции / А. А. Вербицкий, О. Т. Ларионова. – М. : Логос, 2010. – 336 с.
3. Нагорна Н. В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції // Виховання і культура. – 2007. – № 1-2 (11-12). – С.266-268.
4. Овчарук О. В. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
5. Пометун О.І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті / О.І. Прометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Світовий підхід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. – К., 2004. – 111 с.
6. Селевко Г. Компетентности и их классификация // Народное образование. – 2004. – №4. – С.138-143.
7. Теоретические основы содержания общего среднего образования / под ред. В.В. Краевского, И. Я. Лернера. – М., 1983. – 234 с.
8. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [текст] / В. Химинець // Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakinprou.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.

УДК 378-057.212

МЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ З ПОЗИЦІЇ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

Ю. О. Гайдученко, м. Харків

Суттєвими позиціями акмеологічного підходу визначено: досягнення акме залежить від розвитку продуктивної «Я»-концепції; досягненню оптимуму в педагогічній діяльності сприяє самоорганізація; однією з акме-вершин є саморозвиток; гармонія між особистісно-професійним зростанням і соціальним статусом підтримується процесами самовираження. Мета професійної самореалізації особистості – розвиток особистості, який поєднується із набуттям професійного досвіду в процесі отримання вищої освіти та вдосконаленням фахового зростання в процесі виконання професійних та службових обов'язків.

Ключові слова: акме, акмеологія, акмеологічний підхід, самореалізація, професійна самореалізація, професійна підготовка, професійна діяльність.

The essential positions of acmeological approach have been determined. They are the following: acme achievement depends on the development of productive «I»-Concept; self-organization contributes to optimum progress in educational activities; self-development is one of the top acme; harmony between personally-professional growth and social status is supported by self-expression processes. The purpose of professional self-identity is personal development combined with the acquisition of professional experience in the higher educational process and improvement of professional growth in the process of execution of professional and official duties.

Key words: *acme, acmeology, acmeological approach, self-identity, professional self-realization, training, professional activity.*

Акмеологія (від давньогрецького «акме» – квітуюча сила, вершина) – наука про досягнення людиною найвищих вершин у життєдіяльності та самореалізації творчого потенціалу, який є основою загальнолюдських потенційних можливостей [4]. У попередніх дослідженнях розглядаються: загальні світові тенденції в сфері педагогічної освіти в контексті акмеологічного підходу (І. Ніколаєску); психолого-педагогічні особливості реалізації акмеологічного підходу в освіті дорослих (В. Левченко); процеси формування готовності до професійної самореалізації з позиції акмеологічного підходу (Л. Служицька) [4; 2; 5].

Суттєвими положеннями акмеологічного підходу, які поглиблюють розуміння сутності професійно-педагогічної самореалізації фахівця, є такі:

- досягнення професійного акме залежить від розвитку продуктивної «Я»-концепції (самопізнання, самосприйняття, рефлексія, самоідентифікація, самовизначення, самообмеження);
- переведення потенційних можливостей в реалізовані вимагає актуалізації сутнісних сил людини (розкриття, розгортання сутнісних сил, самопрогнозування), які можуть виявлятися як самостійно, так і за умови акмеологічної підтримки;
- досягненню оптимуму (стан самозабезпечення) в педагогічній діяльності сприяють самопрогнозування, самоорганізація, самоуправління або самоменеджмент; якість самовдосконалення залежить від здійснення зворотного зв'язку, який відбувається в процесах самомоніторингу, самокоригування, саморегуляції, самоконтролю, самооцінювання;
- однією з акме-вершин необхідно вважати саморозвиток;
- гармонія між особистісно-професійним зростанням і соціальним статусом підтримується процесами самовираження, самопрезентації, самоствердження [2].

Метою професійної самореалізації особистості є розвиток особистості, який поєднується із набуттям професійного, практичного досвіду в процесі отримання вищої освіти та вдосконаленням фахового зростання в процесі виконання професійних та службових обов'язків, що сприяє підвищенню особистісного професійного потенціалу людини.

Основою професійної самореалізації майбутнього фахівця є професійне самовизначення студента. На цьому шляху він конкретизує певні акмеологічні цілі для власного професійного та особистісного зростання. І як результат – формується акмеологічна позиція особистості.

Використання акмеологічного підходу в сучасній вищій професійній освіті є дуже важливим аспектом підготовки майбутніх фахівців, оскільки посилює професійну мотивацію студентів, стимулює розвиток їхнього творчого потенціалу, дає можливість виявляти та використовувати ресурси особистості для досягнення успіху в професійній діяльності. Період найвищого творчого успіху, професійної майстерності – це гармонійне поєднання вже раніше досягнутих умінь і навичок та усвідомлюваних можливостей; відкриття в собі нових професійних вершин і здібностей, розвиток креативності [5].

З позиції акмеологічних ідей можна схарактеризувати підготовку майбутнього економіста як процес досягнення максимально можливого для кожного студента розвитку теоретичної та практично досконалості.

При реалізації акмеологічного підходу в підготовці майбутніх економістів до професійної самореалізації необхідна особлива робота з виявлення суб'єктивного досвіду кожного студента, рівня його соціалізації; повинен бути контроль навчальної роботи; необхідна співпраця студента і викладача, яка буде спрямована на обмін досвідом різного змісту. Розвиток студента як особистості відбувається не тільки шляхом оволодіння ним нормативною діяльністю, але й через постійне збагачення знаннями, перетворення суб'єктивного досвіду як важливого джерела індивідуального розвитку, навчання як суб'єктивної діяльності студента, що забезпечує пізнавальну діяльність [3].

Викладач створює необхідне освітнє середовище, яке дозволяє студентів в повному обсязі освоїти програми професійної підготовки, сформувані досвід вирішувати професійні проблеми, вчитися у зручному для себе режимі та самореалізовувати себе як особистість. Своїм прикладом (проектами, науковими дослідженнями, цікаво й доступно викладеним лекційним матеріалом) він психологічно діє на аудиторію, викликаючи у студента довіру та позитивне налаштування на творчу самореалізацію.

Для того щоб активізувати зацікавленість студентів до занять та сприяти їхній самореалізації викладачі економічного факультету активно використовують інтерактивні технології у своїй практичній діяльності. На заняттях проводяться чисельні види робіт: «Робота в парах», «Робота в групах», рольові ігри, «Ротаційні (змінні) трійки», «Мозковий штурм», «Аналіз ситуацій (кейсів)», «Інтелектуальні карти» (mind-maps), дискусії, дебати, круглі столи, також набули популярності нетрадиційні форми занять, такі як Quest [1].

Для майбутнього економіста важливо використати отримані знання для самостійного дослідження актуальних питань розвитку національної економіки України та світової економіки. Це дає змогу їм найбільш повно реалізувати пізнавальну активність та сформувані потреби постійного самовдосконалення, здійснення інноваційного підходу в процесі наукового пошуку. Науково-дослідницька робота допомагає розкрити здібності кожного студента як індивідуальності, підібрати відповідні методи для ефективного формування професійної компетентності майбутніх економістів [1].

Виходячи з цього, можна зробити висновок, що основна мета застосування акмеологічного підходу полягає у формуванні в студентів умінь вирішувати

широкий спектр акмеологічних проблем і завдань, у тому числі в галузі професійної діяльності. Досягти більш високого і якісного рівня освіти можливо на основі запровадження у навчально-виховний процес вищого навчального закладу акмеологічного підходу.

Список використаних джерел

1. Гайдученко Ю. О. Реалізація індивідуального підходу до навчання та самореалізація студентів економічних спеціальностей / Ю. О. Гайдученко // Педагогіка та психологія : зб. наук. праць / за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка, проф. Золотухіної. – Харків : «Смуґаста типографія», 2015. – Вип.51. – С. 22-28.
2. Левченко В. В. Психолого-педагогічні особливості реалізації акмеологічного підходу в освіті дорослих / В. В. Левченко // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць СНУ ім. В. Даля. – Северодонецьк : Вид-во Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, 2015. – № 2 (37). – С. 226-232
3. Лытнева В. В. Акмеологический подход к индивидуализации обучения будущих инженеров иностранному языку : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / В. В. Лытнева. – Армавир, 2010. – 193 с.
4. Ніколаєску І. О. Практичні основи акмеологічного розвитку особистості в умовах освітньо-інформаційного простору: навчально-методичний посібник / І. О. Ніколаєску. – Черкаси : ОПОПІ, 2012. – 54 с.
5. Служицька Л. Б. Акмеологічний підхід у процесі формування готовності у майбутніх менеджерів-економістів до професійної самореалізації / Л. Б. Служицька // зб. наук. праць. Серія : Педагогічні та психологічні науки. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2011. – № 59. – С.137-139.

УДК: 337.03.77:373.5:78

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ З МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

В. П. Жуков, м. Харків

У тезах висвітлено проблема підвищення ефективності навчання музичному мистецтву учнів основної школи на засадах дидактичної інтеграції дисциплін художньо-естетичного циклу. Розкрито суть інтегрованого навчання, дидактичної інтеграції. Проаналізовано співвідношення понять «інтегроване навчання» та «міжпредметні зв'язки». Виявлено особливості організації інтегрованого навчання музичному мистецтву як виду діяльності, який передбачає не тільки комплексний вплив різних видів мистецтв, але й взаємодію структурних елементів художньо-естетичних дисциплін (мети, змісту, форм, методів та засобів навчання).

Ключові слова: *інтегративний підхід, інтегроване навчання, дидактична інтеграція, міжпредметні зв'язки, музичне мистецтво, учні основної школи.*

The article is dedicated to the problem of improving the efficiency of secondary school pupils' training the musical art on the basis of didactic integration of the disciplines of artistic and aesthetic cycle. The essence of integrated training and didactic integration has been defined. The correlation of the concepts «integrated training» and «interdisciplinary communication» has been analyzed. The peculiarities of the organization of integrated training the musical art as a kind of activity, that denotes the combined influence of different kinds of art and interaction of the structural elements of